

Astronomický ústav Slovenskej akadémie vied
059 60 Tatranská Lomnica
a
Slovenská astronomická spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied
059 60 Tatranská Lomnica

**Návrh projektu spolupráce na popularizáciu, odbornú a súvisiacu činnosť v oblasti
astronómie a príbuzných vied na rok 2018**

V roku 2018 sa okrem tradičnej aktivity činnosť členov SAS pri SAV zameria na zvyšovanie záujmu mladých ľudí o astronómiu, na podporu popularizácie vedy na Slovensku, na prípravu odborných konferencií a podujatí, na medzinárodnú spoluprácu pri ochrane pred svetelným znečistením, na vydanie odborných publikácií, na prípravu slovenskej astronomickej terminológie v súvislosti so zavedením nových astrofyzikálnych termínov v medzinárodnej literatúre a na lepšiu informovanosť členov spoločnosti, ako aj širokej verejnosti prostredníctvom webovej stránky SAS pri SAV.

1. Astronomická olympiáda

Termín: apríl, november 2018

Miesto: celoslovenské finále sa bude konať v Piešťanoch, Medzinárodná astronomická olympiáda (IOAA) 2018 sa bude konať v Číne

Garant: *RNDr. Ladislav Hric, CSc.*, predseda Astronomickej olympiády na Slovensku

Požadované finančné prostriedky: 1 900,- €

Priorita: A

Cieľ: Nakoľko astronómia nie je predmetom na slovenských školách, je vyhľadávanie a vzdelávanie talentovanej mládeže na celom Slovensku v tejto oblasti prírodných vied plne v kompetencii SAS pri SAV. Konkrétnym cieľom je zorganizovanie súťaže pre študentov stredných škôl, príprava celoslovenského finále, výber a účasť slovenskej výpravy na Medzinárodnej olympiáde z astronómie a astrofyziky. V minulých rokoch sa naši študenti umiestnili na popredných medailových pozíciách v rámci celosvetovej súťaže. Jeden z našich olympionikov je uvedený vo Wikipédii ako jeden z dvoch študentov na svete, ktorí získali 3 a viac zlatých medailí.

2. S ďalekohľadom na cestách

Termín: 10 podujatí počas celého roka 2018

Miesto: mestá a obce východného Slovenska

Garant: *doc. RNDr. Rudolf Gális, PhD.*, tajomník Stelárnej sekcie SAS

Požadované finančné prostriedky: 900,- €

Priorita: A

Cieľ: Hlavným cieľom projektu „S ďalekohľadom na cestách“ je prebudiť záujem mladých ľudí o astronómiu a ponúknuť im možnosť zaujímavu stráviť svoj voľný čas prostredníctvom jednoduchého a zároveň pôsobivého experimentu – pozorovania vesmírnych objektov pomocou astronomických ďalekohľadov. Pozorovania hviezdnej oblohy budú uskutočňované priamo u záujemcov, teda na ZŠ a SŠ, v mestách ale aj v odľahlých obciach východného Slovenska. Finančné prostriedky sa použijú na pokrytie cestovných nákladov organizátorov z radov členov SAS pri SAV. Predpokladaný počet účastníkov podujatí: 600.

3. Csereho cena SAS pri SAV za populárno-vedeckú činnosť člena Spoločnosti v roku 2018

Termín: marec - október 2018

Miesto: Piešťany

Garant: *RNDr. Ladislav Hric, CSc., Mgr. Marián Vidovenec*

Požadované finančné prostriedky: 500,- €

Priorita: A

Cieľ: SAS pri SAV si uvedomuje dôležitosť popularizácie vedy a techniky pre napredovanie a pokrok našej spoločnosti, preto táto cena je spojená so súťažou vedeckých a odborných pracovníkov, členov našej Spoločnosti o najlepšiu prácu v oblasti popularizácie astronómie. Prostredníctvom takejto súťaže chceme povzbudiť predovšetkým mladých členov SAS pri SAV, aby sa venovali aj tejto činnosti a týmto spôsobom prilákali ďalších mladých ľudí k štúdiu vedy a techniky. V roku 2017 sme si pripomenuli 100. výročie narodenia Dr. Elemíra Csereho (16. 1. 1917 – 29. 10. 1992), nestora slovenskej astronómie. Finále súťaže a odovzdávanie ceny vyvrcholí v októbri 2018, počas podujatia „Astrofilm 2018“ v Piešťanoch.

4. **Slovenská amatérska obloha 2018**

Termín: 4. – 6. mája 2018

Miesto: Látky (okres Detva)

Garant: *Mgr. Tomáš Dobrovodský*

Požadované finančné prostriedky: 400,- €

Priorita: A

Cieľ: Príprava a organizácia stretnutia amatérskych astronómov a každého komu je blízke pozorovanie nočnej oblohy s astronómami profesionálmi. Stretnutie nadväzuje na úspešné podujatia v rokoch 2016 a 2017, ktoré boli veľmi kladne prijaté ako profesionálnymi, tak aj amatérskymi astronómami. Stretnutie bude zamerané na výber, prípravu a organizáciu profesionálnych astronomických programov vhodných aj pre amatérov, výmenu skúseností, prezentáciu astrofotografických postupov, predstavenie noviniek v pozorovateľskej technike a mnohého iného pre zatriktívnenie pozorovania nočnej oblohy. Konferencia bude tiež spojená s praktickým pozorovaním skúmaných objektov.

5. **24. celoštátny slnečný seminár s medzinárodnou účasťou**

Termín: 21. – 25. mája 2018

Miesto: Kežmarok

Garant: *RNDr. Ivan Dorotovič, CSc.*

Požadované finančné náklady: 400,- €

Priorita: A

Cieľ: Prezentovať nové výsledky vedeckého výskumu v oblastiach slnečnej fyziky a vzťahov Slnko – Zem, ako aj poskytnúť prehľad o súčasnom stave vo vybraných oblastiach slnečnej fyziky a geofyziky. Samostatný priestor bude venovaný prezentácii prác študentov a doktorandov univerzitných a akademických pracovísk a výsledkom odbornej a popularizačnej práce hviezdárni SR a ČR. Pozvané referáty, ústne prednesené príspevky i postery sa budú týkať nasledovných oblastí: fyzikálne javy v slnečnej atmosfére, slnečná aktivita, úplné zatmenia Slnka, kozmické počasie a geoaktivita. Z referátov prednesených na seminári vydá SÚH v Hurbanove zborník referátov v elektronickej forme na CD, ktorý bude publikovaný aj na internetovej stránke SÚH v Hurbanove. Predpokladaný počet účastníkov: 50, z toho 10 členov SAS pri SAV.

6. **Bezovec 2018 – medzinárodné stretnutie pozorovateľov premenných hviezd z radov mládeže a profesionálnych astronómov**

Termín: 1. - 3. júna 2018

Miesto: Bezovec

Garant: *RNDr. Ladislav Hric, CSc.*, predseda Stelárnej sekcie SAS

Požadované finančné prostriedky: 500,- €

Priorita: A

Cieľ: Stretnutia na Bezovci budú mať v roku 2018 už svoje 50. pokračovanie a patria k popredným akciám SAS pri SAV. Tradične umožňujú výmenu skúseností medzi profesionálnymi astronómami a záujemcami o pozorovanie premenných hviezd z radov študentov a mládeže aktívne pracujúcej v astronomických krúžkoch v rámci celého Slovenska. Pri príležitosti jubilejného 50. stretnutia na Bezovci pozveme medzi účastníkov aj vzácných hostí zo zahraničných vedeckých ústavov a univerzít. Predpokladaný počet účastníkov: 50

7. **Medzinárodná konferencia o výskume premenných hviezd KOLOS 2018**

Termín: december 2018

Miesto: Astronomické observatórium a planetárium na Kolonickom sedle, Stakčín

Garant: *RNDr. Igor Kudzej, CSc.*

Požadované finančné prostriedky: 400,- €

Priorita: A

Cieľ: Medzinárodná konferencia venovaná problematike výskumu premenných hviezd, astronomickým pozorovaniam na observatóriu Kolonické sedlo, ako aj problematike svetelného znečistenia. Finančné prostriedky budú použité na pokrytie nákladov spojených s organizáciou konferencie, ako aj na uhradenie cestovných nákladov pre členov SAS pri SAV, ktorí sa aktívne zúčastnia na konferencii a prednesú príspevky o zapojení sa SAS pri SAV do výskumu premenných hviezd a riešenia problematiky svetelného znečistenia na Slovensku. Predpokladaný počet účastníkov: 60

8. Pozorovateľská expedícia pre mládež

Termín: 2. – 14. augusta 2018

Miesto: Mníšek nad Hnilcom

Garant: *doc. RNDr. Rudolf Gális, PhD. a Ing. Peter Kaňuk*, Stelárna sekcia SAS

Požadované finančné prostriedky: 200,- €

Priorita: A

Cieľ: Pozorovateľské expedície, ktoré organizujú členovia SAS pri SAV v spolupráci s CVČ v Košiciach a Prírodovedeckou fakultou UPJŠ v Košiciach majú dlhoročnú tradíciu. Expedícia je určená pre mladých pozorovateľov nočnej oblohy z radov astronomických krúžkov a klubov, ako aj študentov odboru Astrofyzika. Hlavnou náplňou expedície bude pozorovanie aktívnych meteorických rojov a astrofotografia. Finančné prostriedky budú použité na pokrytie cestovných nákladov členov SAS pri SAV.

9. Praktikum pre pozorovateľov zákrytov hviezd Mesiacom a planétkami

Termín: august, november 2018

Miesto: chata Tepličné, Klenovec

Garant: *Mgr. Stanislav Kaniansky, Ing. J. Gerboš, RNDr. Ján Mäsiar*, Sekcia zákrytov a zatmení SAS

Požadované finančné prostriedky: 200,- €

Priorita: A

Cieľ: Stretnutia pozorovateľov zákrytov hviezd Mesiacom a planétkami z radov amatérov a profesionálov. Uskutočnenie pozorovaní predpovedaných úkazov. Prezentácie odborných výsledkov a tvorba spoločných projektov. Podujatia sa uskutočnia v spolupráci s Kysuckou hviezdárňou, Hviezdárňou v Rimavskej Sobote, Krajskou hviezdárňou a planetáriom M. Hella v Žiari nad Hronom a Hviezdárňou v Banskej Bystrici. Finančné prostriedky sa použijú na pokrytie cestovných nákladov členov SAS pri SAV.

10. Praktikum pre členov Sekcie astronomickkej fotografie

Termín: august, november 2018

Miesto: chata Tepličné, Klenovec

Garant: *Ing. Peter Delinčák, RNDr. Ján Mäsiar*, Sekcia astronomickkej fotografie

Požadované finančné prostriedky: 200,- €

Priorita: A

Cieľ: Dve sústreďenia členov sekcie a fotografov z radov amatérov a profesionálov. Praktické fotografické pozorovania. Workshop - spracovanie digitálnej fotografie. Podujatia sa uskutočnia v spolupráci s Kysuckou hviezdárňou, Krajskou hviezdárňou a planetáriom M. Hella v Žiari nad Hronom a Hviezdárňou v Banskej Bystrici. Finančné prostriedky sa použijú na pokrytie cestovných nákladov členov SAS pri SAV.

11. Meteorická expedícia 2018

Termín: august 2018

Miesto: chata Tepličné, Klenovec

Garant: *Mgr. Peter Zimnikoval, Mgr. Stanislav Kaniansky*

Požadované finančné prostriedky: 200,- €

Priorita: A

Cieľ: Pozorovanie meteorických rojov podľa metodiky IMO. Pozorovanie pomocou špeciálnych videokamier a spektrálnych kamier. Budovanie databázy v rámci projektu CEMeNt (Central Europe Meteor Network). Expedícia je otvorená pre pracovníkov hviezdární, členov astronomických združení, mládež a ostatných záujemcov. Finančné prostriedky sa použijú na pokrytie cestovných nákladov členov SAS pri SAV.

12. Odborno-pozorovacie dni v PTOF, BOTO a PTOVF

Termín: marec - november 2018, 3 – 4 dvojdnové podujatia

Miesto: Park tmavej oblohy Poloniny, Beskydská oblasť tmavej oblohy, Park tmavej oblohy Veľká Fatra

Garant: *RNDr. Pavol Rapavý, RNDr. Peter Begeni*, Sekcia ochrany pred svetelným znečistením

Požadované finančné prostriedky: 300,- €

Priorita: A

Cieľ: Organizácia podujatí ako dni otvorených dverí v parkoch tmavej oblohy (Park tmavej oblohy Poloniny, Beskydská oblasť tmavej oblohy a Park tmavej oblohy Veľká Fatra), Noc výskumníkov, Týždeň vedy a techniky na Slovenku, atď., na ktorých budú prezentované výsledky práce Sekcie ochrany pred svetelným znečistením SAS pri SAV. Tiež budú prevádzané pravidelné merania svetelného znečistenia v uvedených parkoch tmavej oblohy. Finančné prostriedky budú použité na uhradenie organizačných nákladov, prípravu programových materiálov podujatia a na pokrytie cestovných nákladov členov SAS pri SAV.

13. Odborná konferencia k výskumu diela Antonína Bečvářa

Termín: jún 2018

Miesto: Astronomický ústav SAV, Tatranská Lomnica

Garant: *Mgr. Stanislav Šišulák, PhD.*, predseda Sekcie histórie astronómie SAS pri SAV

Požadované finančné prostriedky: 350,- €

Priorita: B

Cieľ: Neperiodické stretnutie členov Sekcie histórie astronómie SAS pri SAV zamerané na výskum diela významného českého astronóma Antonína Bečvářa, ktorý inicioval postavenie astronomického observatória na Skalnatom plese a bol jeho prvým riaditeľom. V roku 2018 sa výskum zameria na dielo A. Bečvářa „Zrcadlo kosmu“, ktorého obrazová príloha bola nedávno objavená v archíve AsÚ SAV a v tomto roku uplynie 70 rokov od prípravy tohto diela. Finančné prostriedky budú použité na prípravu publikácie, ako aj na pokrytie cestovných a pobytových nákladov členov Sekcie histórie astronómie SAS pri SAV.

14. Odborná konferencia Terminologickej komisie SAS pri SAV

Termín: september 2018

Miesto: Astronomický ústav SAV, pracovisko Bratislava

Garant: *RNDr. Eduard Pittich, DrSc.*, predseda Terminologickej komisie SAS pri SAV

Požadované finančné prostriedky: 250,- €

Priorita: B

Cieľ: Neperiodické stretnutie členov Terminologickej komisie SAS pri SAV, vypracovanie a zhrnutie nových termínov z oblasti astronómie a astrofyziky a ich publikovanie v časopise Kultúra slova. Príprava nového rozšíreného vydania publikácie „Astronomická terminológia“ (2. vydanie, vydavateľ SÚH v Hurbanove v spolupráci so SAS pri SAV), ktoré bude vydané práve v roku 2018. Finančné prostriedky budú použité na prípravu publikácie, ako aj na pokrytie cestovných a pobytových nákladov členov terminologickej komisie.

15. Deň astronómie 2018

Termín: marec 2018

Miesto: Hvezdáreň a planetárium, Hlohovec

Garant: *Mgr. Jozef Krištofovič*

Požadované finančné prostriedky: 150,- €

Priorita: B

Cieľ: Stretnutie členov SAS pri SAV, ktorých činnosť je spojená s Hvezdárňou a planetáriom v Hlohovci zamerané na popularizáciu najnovších výsledkov výskumu vesmíru. Finančné prostriedky budú použité na uhradenie organizačných nákladov, prípravu programových materiálov podujatia a na pokrytie cestovných nákladov členov SAS pri SAV.

16. Astrofilm 2018

Termín: október 2018

Miesto: Piešťany

Garant: *Mgr. Marián Vidovenec*, SÚH Hurbanovo

Požadované finančné prostriedky: 200,- €

Priorita: A

Cieľ: SAS pri SAV sa bude podieľať na organizácii už 12. ročníka tohto zaujímavého podujatia, ktoré si za dobu svojej existencie získalo celý rad priaznivcov všetkých vekových kategórií. Na podujatí budú prezentované nielen filmy s astronomickou tematikou, ale súčasťou programu budú aj zaujímavé prednášky popredných astronómov, výstavy a workshopy. Finančné prostriedky budú použité na uhradenie organizačných nákladov, prípravu programových materiálov podujatia a na pokrytie cestovných nákladov členov SAS pri SAV.

17. Týždeň vedy a techniky na Slovensku 2018

Termín: november 2018

Miesto: AsÚ SAV v Tatranskej Lomnici

Garant: *Mgr. Emil Kundra, PhD.*

Požadované finančné prostriedky: 300,- €

Priorita: B

Cieľ: Cieľom Týždňa vedy a techniky na Slovensku je zlepšiť vnímanie vedy a techniky v povedomí celej spoločnosti. V rámci podujatia sa uskutočnia 3 populárno-vedecké prednášky, pozorovanie objektov nočnej

oblohy, prezentácia SAS pri SAV a diskusia s verejnosťou. Finančné prostriedky budú použité na uhradenie organizačných nákladov, prípravu programových materiálov podujatia.

18. Seminár astronómie pre pedagógov v rámci Konferencie učiteľov fyziky ZŠ a SŠ - Šoltésove dni

Termín: jeseň 2018

Miesto: Bratislava

Garant: *RNDr. Leoš Kornoš, CSc.*

Požadované finančné prostriedky: 100,- €

Priorita: B

Cieľ: Prehlbovanie znalostí z astronómie a oboznamovanie učiteľov fyziky s najnovšími výsledkami astronomického výskumu. V rámci seminára sa uskutoční exkurzia na Astronomickom a geofyzikálnom observatóriu FMFI UK v Modre, v prípade priaznivého počasia spojená s ukážkou pozorovania nočnej oblohy. Finančné prostriedky budú použité na pokrytie nákladov spojených s organizáciou seminára.

19. Festival fyziky

Termín: apríl 2018

Miesto: Smolenice

Garant: *RNDr. Pavol Rapavý, Sekcia ochrany pred svetelným znečistením*

Požadované finančné prostriedky: 150,- €

Priorita: B

Cieľ: Aktívna účasť na celoslovenskej konferencii s medzinárodnou účasťou Festival fyziky – Tvorivý učiteľ fyziky. Finančné prostriedky budú použité na pokrytie nákladov spojených s účasťou na tomto podujatí.

20. Medzinárodná fotosúťaž Svietme si na cestu...nie na hviezdy 2018

Termín: január - november 2018

Miesto: Rimavská Sobota

Garant: *RNDr. Pavol Rapavý, Sekcia ochrany pred svetelným znečistením*

Požadované finančné prostriedky: 300,-€

Priorita: B

Cieľ: 8. ročník medzinárodnej fotografickej súťaže zameranej na problematiku svetelného znečistenia. SAS pri SAV je spoluvyhlasovateľom tejto fotografickej súťaže. V roku 2017 sa súťaže zúčastnilo 30 autorov so 112 fotografiami. Finančné prostriedky budú použité na uhradenie organizačných nákladov, prípravu programových materiálov podujatia a na pokrytie cestovných nákladov členov SAS pri SAV.

21. Úplne zatmenie Mesiaca

Termín: 27. júla 2018

Miesto: AsÚ SAV v Tatranskej Lomnici

Garant: *Mgr. Július Koza, PhD.*

Požadované finančné prostriedky: 300,- €

Priorita: B

Cieľ: Dňa 27. júla 2018 bude možné z územia Slovenskej republiky pozorovať úplné zatmenie Mesiaca, čo je jedinečná príležitosť sprostredkovať tento výnimočný úkaz širokej verejnosti, ako aj spropagovať astronomický výskum na Slovensku a tým tiež zlepšiť vnímanie vedy a techniky v povedomí celej spoločnosti. Finančné prostriedky sa použijú na organizáciu podujatia a prípravu propagačných materiálov.

22. Letný tábor pre mladých astronómov

Termín: 19. - 25. augusta 2018

Miesto: chata Tepličné, Klenovec

Garant: *Mgr. Peter Zimnikoval, Mgr. Stanislav Kaniansky, Sekcia zákrytov a zatmení SAS*

Požadované finančné prostriedky: 0,- €

Priorita: B

Cieľ: SAS pri SAV sa dlhodobo zameriava na zvyšovanie záujmu mladých ľudí o astronómiu. Z tohto dôvodu sa bude v roku 2018 podieľať na organizovaní letného tábora pre mladých astronómov a dá tak deťom a mládeži možnosť oboznámiť sa s najnovšími poznatkami o vesmíre, ako aj získať praktické skúsenosti s používaním astronomickej techniky.

23. Edičná činnosť SAS pri SAV

Termín: počas celého roka 2018

Požadované finančné prostriedky: 0,- €

Priorita: B

Cieľ: Vydanie odborných a informačných materiálov pre členov SAS pri SAV a odbornú verejnosť.

a) *Meteorické správy*

Garant: *prof. RNDr. Vladimír Porubčan, DrSc., doc. RNDr. Leonard Kornoš, PhD.*

Cieľ: Digitalizácia Meteorických správ SAS pri SAV z ročníkov 1 -36 a ich umiestnenie na stránkach SAS pri SAV, ako aj na AsÚ SAV v Tatranskej Lomnici a FMFal UK v Bratislave.

b) *Astronomický cirkulár SAS - časť SLNKO*

Garant: *RNDr. Ivan Dorotovič, CSc., SÚH v Hurbanove*

c) *Publikovanie astronomických terminologických hesiel*

Garant: *RNDr. Eduard Pittich, DrSc., AsÚ SAV v Bratislave*

Cieľ: Publikovanie 248 nových termínov z oblasti astronómie a astrofyziky, ktoré v roku 2017 prerokovala Terminologická komisia SAS pri SAV. Prerokované terminologické heslá budú publikované v časopise Kultúra slova, č. 1 a 2, 2018.

d) *Fotodokumentácia, tlač a distribúcia propagačných materiálov k problematike svetelného znečistenia*

Garant: *RNDr. Pavol Rapavý*

Cieľ: Distribúcia už vydaných materiálov (brožúrky, plagáty, skladačky) zameraných na propagáciu problematiky svetelného znečistenia, príprava a tlač nových nízko-nákladových propagačných materiálov.

e) *Hodina Zeme*

Garant: *Bc. Jaroslav Merc*

Cieľ: Realizácia a koordinácia „Hodiny Zeme v SR“, propagácia, informačné materiály, zapojenie SR do podujatia v roku 2018, aktualizácia internetovej stránky <http://hodinazeme.svetelnezneistenie.sk>.

f) *Globe at Night*

Garant: *Bc. Jaroslav Merc*

Cieľ: Realizácia a koordinácia projektu „Globe at Night“, zapojenie Slovenskej republiky do podujatia v roku 2018, vydanie propagačného materiálu k tomuto projektu, aktualizácia internetovej stránky <http://hodinazeme.svetelnezneistenie.sk>.

g) *Aktualizácia stránok o problematike svetelného znečistenia*

Garant: *Bc. Jaroslav Merc*

Cieľ: Propagácia problematiky svetelného znečistenia. Kompletná reorganizácia stránok a podstránok <http://www.svetelnezneistenie.sk>. Náklady na doménu a priestor hradí SZA.

h) *Aktualizácia webovej stránky SAS pri SAV*

Garant: *Mgr. Emil Kundra, PhD.*

Cieľ: Skvalitnenie informácií pre členov SAS pri SAV, ako aj pre širokú verejnosť. Požadované finančné náklady sa použijú na softwarové, ako aj hardwarové vybavenie a kvalitné fungovanie novej štruktúry stránky. Náklady na doménu a priestor hradí AsÚ SAV.

Celkové požadované finančné prostriedky: 8 200,-€

V Košiciach, 5. januára 2018

Vypracoval: doc. RNDr. Rudolf Gális, PhD.
vedecký tajomník SAS pri SAV

Pripomenkoval a overil: RNDr. Ladislav Hric, CSc.
predseda SAS pri SAV